

stukken kun-  
teekenis zijn.  
Maart 1930  
or in het ge-  
um aldus te  
voorschrift-  
brengt mede  
eid der daar  
dat de ge-  
de voorge-

g vormvoor-  
tekt of zij in  
zelve te oor-  
elijke moraal  
ders, dan zou  
die terecht  
j klinkt. Nu  
bijkanten en  
ken niet van  
esteld. Neen,  
e hoofdzaken  
e reformatie  
krecht waar-  
de hiërarchie  
en bepalingen  
mbtsdragers,  
aas wanneer  
agen scheidt,  
dientbrieven  
im, om maar  
ijnbare, doch  
rechtsregelen  
aan de Hei-  
rechtsregel)  
dere kerken,  
ouderling of  
kenen eenige  
krecht leert  
i en op hun  
ij beseft, dat  
an de kerken  
velke binding  
r blijkens de  
anctionneerd,  
van christe-  
is voor God,  
daardoor in

de heeft: dat  
moet worden  
van 1568 het  
rachters hun  
adament heb-  
den apostelen,  
nvermijdelijk-  
kerken door  
anden gelegd,  
als om alle  
en". Zoo zal  
oofs te ver-  
ten uit", zoo-  
andische Her-  
ntwerp daar-  
gevallen sobe-  
snoer. Besef-  
g recht voor  
OELEVELD.

ie het vlieg-  
assagiers een  
De motoren  
jeft het toe-  
draaien. Even  
voer benevens  
n. Dan neemt  
de ijle tropen-  
spoedig zitten  
ressante dui-  
dwest, in de  
lool. De tocht  
bootreis naar  
is, gaat over  
Tijd is ook  
ngelukken of  
al aan mijn  
gen we land-  
opwaarts aan  
dat. Als we  
an den vlieg-  
t veel van de  
dikke bewol-  
der weer goed  
gveld, en voe-  
grond raakt.  
s, en we kun-  
bekenden ge-  
ler zetelt sta-  
ulpaam. Het  
om van het  
men. Een weg  
Veldra sta ik  
gen dienst en  
an den kring  
kan beginnen.  
L. STOEEL Jr.

## De maagd Maria

De Kerk van alle eeuwen heeft beleden de geboorte van den Heiland uit de maagd Maria. Deze belijdenis draagt een oecumenisch karakter. Daarom is het een afbuigen van de oecumenische lijn, wanneer in dezen tijd door velen de geboorte uit de maagd disputabel wordt gesteld. En het zijn niet onbeteekenende figuren, die zich aan deze dwaling schuldig maken. Wij noemen hier alleen de namen van Brunner<sup>1)</sup>, Ph. Kohnstamm<sup>2)</sup> en G. v. d. Leeuw<sup>3)</sup>.

Terecht maakt K. Bornhäuser in „Die Geburts- und Kindheitsgeschichte Jesu" deze opmerking. De kansen, ook de roomsche kerk voor de oecumenische beweging te winnen zijn, nu en voorheen, zeer gering. Zij zouden zeker tot nul worden gereduceerd, wanneer de belijdenis van Jezus als de zoon der maagd voor onzeker of bijkomstig zou worden beschouwd. Noot zou de roomsche kerk, die zich heden opmaakt, de hemelvaart van Maria te dogmatiseeren, voor een vereniging te vinden zijn, waarbij het geloof in Jezus als de Zoon der maagd onzeker zou zijn. Datzelfde geldt ook van de kerken in het Oosten. Zij laten zich de moeder Gods niet ontnemen. En reeds zijn er stemmen opgegaan, dat inderdaad de mogelijkheid van samengaan zou worden weggenomen, indien de belijdenis van Jezus als de Zoon der maagd zou worden aangetast. Niet anders staat het, in ieder geval met een verpletterende meerderheid, bij het derde groote kerklichaam, de Anglicaansche kerk, niet anders bij het in het wereldconvent vereenigde Lutherdom en niet anders bij al de andere kerken en gemeenschappen, die van den Bijbel leven<sup>4)</sup>.

Door Karl Barth wordt de maagdelijke geboorte wel geleerd, maar in wezen verzwakt<sup>5)</sup>.

De belijdenis van den Heere Jezus als de Zoon der maagd maakt dus deel uit van het oecumenisch geloof. De vraag komt echter op, of we nu met Rome ook moeten leeren, dat Maria altijd maagd is gebleven.

De Roomsche Kerk ziet in het woord van Maria: Hoe zal dat zijn, dewijl ik geen man beken (Luc. 1:34) een gelofte, dat zij maagd is, en dat niettegenstaande haar huwelijk wil blijven<sup>6)</sup>.

Dit is bij Rome kerkleer. Wie dit verwerpt, pleegt ketterij<sup>7)</sup>.

Bij de behandeling van de Schriftgegevens hebben we er reeds op gewezen, dat als er sprake is van broeders en zusters van Jezus, dit het best kan geschieden in de gedachte, dat het kinderen zijn uit het huwelijk van Jozef en Maria. Zoo wordt het tegenwoordig ook algemeen door de Gereformeerde exegeten opgevat. We hebben er toen ook op gewezen, dat Dr. A. Kuyper in verscheiden publicaties zich daartegen heeft verzet. Dat was voor hem een zaak van gevoel. Hij vond het niet kiesch, aan te nemen, dat na de geboorte van het heilig kind Jezus, Maria nog meerdere kinderen zou hebben gehad. Maar uit de Heilige Schrift krijgt men toch geen anderen indruk, dan dat Maria nog meer kinderen heeft gehad, dan Jezus. Want, als men aanneemt, dat het kinderen zijn uit een eerste huwelijk van Jozef, dan komen er in verband met den gang van Jozef en Maria van Nazareth naar Bethlehem allerlei vragen op. En gaat men er van uit, dat broeders en zusters in meer ruimeren zin moet worden genomen, dan is het woordgebruik in de Schrift hier toch wel zeer merkwaardig.

Bovendien wordt zoo het huwelijk van Jozef en Maria gedenuceerd. Trouwens, wat voor redelijken zin is er aan Matth. 1:24 en 25 dan te geven? Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijn vrouw tot zich genomen en bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeboren zoon gebaard had. Dit kan niet anders beteekenen, dan dat Jozef en Maria pas gemeenschap hebben gehad na de geboorte van Jezus. Voor de geboorte van Jezus heeft Jozef van zijn rechten als man niet gebruik gemaakt. Hij heeft daarin gewandeld door geloof, dat door de liefde werkzaam was. Hij heeft Jezus als zijn zoon geadopteerd. Hij heeft de rechten op Davids troon aan Jezus overgedragen. Maar wij lezen nergens in de Heilige Schrift, dat de Heere het Jozef heeft verboden of ontraden, Maria tot zich te nemen. Integendeel, de Heere heeft het Jozef belet om Maria te verlaten. De Heere heeft gewild, dat Jezus opgroeide in een gezin, dat ook daarin Jezus was de „eerstgeborene onder vele broeders". Wat zou trouwens een woord van den Heiland: want zoo wie den wil Gods doet, die is Mijn broeder en Mijne zuster en moeder (Marc. 3:35) voor betekenis hebben, indien Jezus niet waarlijk verwanten had gehad?

De leer, dat Maria altijd maagd is gebleven, is onnatuurlijk. Zij riekt naar het klooster. Hierin zien we iets van den seculierse geest van de Roomsche Kerk. Iemand, die de voortdurende maagdelijkheid van Maria niet kan onderschrijven wordt door haar buiten de muren van de Kerk, buiten de grenzen van de waarheid geplaatst. Hij is een ketter. Hier wordt het

oecumenische besef gemist, hier is niet meer aanwezig het katholieke geloof, dat zich houdt aan het Woord en zich wacht voor menselijke toevoegingen.

Enunatil.

K. MEIMA.

## Ursinus mag toch heusch niet preeken

In ons nummer van 26 Mei 1951 (bl. 284) herhaalden we, dat dr Ridderbos c.s. hun synode zóó in het slop gereden hebben, dat zelfs de vader van onzen Catechismus (Ursinus) bij hen niet zou mogen preeken. Prof. Ridderbos had daartegenover gesteld, dat Ursinus het wel mócht, want de man verdedigde opvattingen, die als 2 druppels water leken op één der formules van 1944 (alsof één formule gelijk stond aan 16; en alsof eens iets zeggen, dat op één der formules aldus geleek, gelijkstond met expres beloven, niets te zullen leeren dat niet heelemaal met die 16 formules klopte, m.a.w. alsof eens iets ridderbosiaansch-kuyperiaansch beweren hetzelfde is als bindend aanvaarden voor „alle vleesch").

Om nu aan zijn beweren kracht bij te zetten, had prof. Ridderbos weer eens een citaat uit Ursinus opgediept (door ons overgenomen, 26 Mei, kolom 3). Ik had daarna hem gevraagd of het soms de plaats daar en daar bij Ursinus was, en ik lees thans, van de hand van prof. R., dat ik blijkbaar „het citaat" gevonden heb.

Nu, dan beweer ik: het blijkt al weer, dat Ursinus niet mag preeken volgens prof. Ridderbos. Het citaatje, zooals prof. R. het geeft, is volgens hem als twee druppels water gelijk aan de formule, waarvan hij (behalve tegen de Ras en anderen die hij in een ongeoorloofde onderscheiding van ons niet „uitwerpt") verzekert, dat men er geen haar van afwijken mag. Maar wat de echte Ursinus zelf zegt, wijkt meer dan één haar af van het door prof. Ridderbos gegeven hollandsche citaatje; de vertaling immers, die prof. Ridderbos geeft, is apert onjuist. Ursinus zegt wat anders, dan de hollandsche volzin, dien prof. Ridderbos laat afdrukken, verklarende: zóó is het nou goed.

Nu kan iedereen de conclusie opmaken: Ursinus mag bij Ridderbos niet preeken. Hij heeft het zelf gezegd.

K. S.

## Een mondjeval latijn

Ten bewijze van het bovenstaande moeten we even wat latijn aanhalen. Onze lezers, die er geen zin aan hebben, kunnen het overslaan zonder bezwaar, en prof. Ridderbos, die eens — vóór hij zelf in 't hollandsch zou gaan polemiseren — wenschte, dat men de polemiek maar in 't latijn zou voeren, zal er geen bezwaar tegen hebben.

De vertaling van prof. Ridderbos luidt in het laatste gedeelte aldus:

„... ofschoon zij (ze) misschien dikwijls nog niet ontvangen zullen hebben, of zelfs nooit ontrangen zullen".

Maar Ursinus zelf schrijft:

„... etiamsi vel saepe nondum acceperint, vel nunquam etiam accipiant."

Prof. Ridderbos' vertaling geeft dit laatste woord weer door „ontvangen zullen".

Blijkbaar meent hij, dat het latijnsche „accipiant" indicatief is. Dat hij het zóó denkt is duidelijk. Want het voorafgaande „acceperint" geeft hij weer met: „ontvangen zullen hebben". Hij beschouwt het dus als futurum exactum, indicatief.

Maar als op de plaats van „accipiant" een futurum indicatief bedoeld zou zijn, zou er hebben moeten staan: accipient. Doch er staat: accipiant. Het is dus conjunctief praesens. (Conjunctief futurum ware geweest: accipituri sint).

En daaruit volgt weer, dat „acceperint" heelemaal geen futurum exactum is, doch conjunctief perfectum.

Dat zijn dus voor het punt in kwestie twee ernstige fouten.

Een derde is, dat dat „misschien" er heelemaal niet staat. En ook dat is (in een „onderstellings"-debat) een voor het punt in kwestie ernstige fout.

„Spijkers op laag water zoeken", zal misschien prof. R. zeggen. Ik zou hem adviseeren, even te wachten. En vóórdat hij zoo iets denkt, of laat vermoeden, goede nota te nemen van het feit, dat hij zijn citaat nog aan een vierde fout heeft laten laboreeren; hij zet een punt achter de door hem verkeerd vertaalde woorden, en welkt den indruk, dat dit vierde onderdeel van Ursinus' betoog speciaal op den kinderdoop ziet. Doch onmiddellijk op het laatste woord, dat prof. Ridderbos doorgaf, volgt, door dubbele punt van het voorgaande gedeelte geschieden, bij Ursinus:

ut Apostoli baptizantes Simonem magum, recte faciunt, etsi peccet (altweer zoo'n conjunctief, K. S.) Simon".

Dat beteekent:

„gelijk de Apostelen naar recht handelen, als zij Simon den Toovenaar doopen, ofschoon Simon zondigt".

Wie het betoog van Ursinus in zijn geheel leest, ziet, dat over het ontvangen, ontvangen hebben, zullen ontvangen, permanent getwist wordt tusschen hem en zijn tegenstanders. En daarom zeggen wij: die fouten aanwijzen is geen spijkers op laag water zoeken. Vooral niet bij een exegeet, die van futurum en futurum exactum zijn leven lang werk gemaakt heeft.

De verwijzing trouwens naar Simon den Toovenaar is sprekend. Reeds deze wijst aan, in welken zin het bedoeld is te zeggen: de kerk MOET oordeelen en dan ook werkelijk OORDEELEN (niet onderstellen), dat de bedoelde personen vergeving der zonden en den H. Geest ontvangen hebben. Bij volwassenen gaat dat zóó en zóó en bij

kinderen weer heel anders. Als prof. Ridderbos twijfelt, hij zegge het maar; ik zal het hem dan nog breder voorleggen uit HETZELFDE betoog van Ursinus. In het geval van Simon den Toovenaar MOEST de kerk oordeelen (en heelemaal niet ONDERSTELLEN), want de man had belijdenis gedaan, en was „gaan gelooven". Maar bij kinderen is de kerk tot dat OORDEEL (niet die onderstelling) verplicht, omdat hun de BELOFTE toekomt. En zij oordeelt zoo VOORDAT de kinderen tot geloof en bekeering gekomen zijn (etiam ante fidem & recipiscientiam). Bij volwassenen gaat het anders: Hoc in adultis non fit. (Bl. 617, mijn editie). God neemt de kinderen op in 't verbond „etiam ante fidem", vóór hun geloof. Aldus Ursinus, die dus bij prof. Ridderbos niet preeken mag. Het „HEBBEN" van vergeving der zonden en van den H. Geest is te verstaan als een hebben der BELOFTE: Petrus zegt (volgens Ursinus, 617): baptizatos habere rem, pecc., non quia respiscant, sed quia ad ipsos pertinent promissio.

En nu niet langer er omheen: dit is CONTRA uw synode, PRO ons.

We hebben den vorigen keer (26 Mei) door een kleine vingerwijzing naar slordige vertaling, prof. R. de kans gegeven, zich op tijd te ontdoen van zijn citaatje; ik rekende met de mogelijkheid, dat hij in goed vertrouwen was afgegaan hetzij op dr Polman hetzij op ds Bouwmeester.

Maar nu hij het geval voor zijn rekening blijft nemen, en nog een paar insinuaties op den koop toe geeft, moet hij het niet aan mij wijten, als we thans zeggen: dit citaatje is al weer mis. Dit citeren van zoo'n paar woorden uit een sterk anti-1905-betoog van Ursinus bewijst: de citator keek niet verder dan zijn neus lang was, en heeft het „hebben" van Ursinus niet begrepen, al stond het hem in HETZELFDE stuk netjes voorgedrukt. En als prof. Ridderbos mocht afgestaan zijn op een ander — zie echter hierboven — dan adviseer ik hem: doe het niet: uw vrienden hebben het in dezen doorlopend misgehad. Dit citaatje is mishandeld. Net zooals al die andere, die we tot nu toe onder de loupe genomen hebben, en waarmee de heeren Polman, Bouwmeester e.a. de kerken in een periode van theologische blindheid in het slop gereden hebben.

Er zit natuurlijk nog wel wat meer vast aan dit citaatje. Met genoeg ga ik er verder op in, indien prof. Ridderbos eerst dit een en ander aan zijn lezers doorgeeft. Anders niet. Als redacteur heb ik geen zin, me op slechtbouw te laten nemen voor niets. Hoe langer het duurt, hoe duidelijker de theologische onrijpheid van '44 als zodanig aan het licht treedt.

K. S.

## Het aanbod niet geaccepteerd

Prof. Ridderbos sprak uit, dat het door „het vele" (!) dat ds Bouwmeester uit Ursinus naar voren haalde, mij wel duidelijk moest zijn geworden, dat Ursinus niet in strijd is met 1905 (en 1942, 1944, 1946, want dat is allemaal één, aldus is verzekerd). Ik verklaarde me bereid, op „dat vele" in te gaan, als twee redacteurs van de overzijde het debat zouden publiceren bij stukjes en beetjes. De reden gaf ik aan: als men het ééne citaatje breed besproken heeft, wordt fluks een ander voor den dag gehaald. Voor mijn eigen lezers acht ik een nieuwe citatenpluizerij overbodig, na het vele, dat ik al heb opgemerkt bij ettelijke gelegenheden over allerlei citaten; — maar als het helpen kan voor diegenen, die nog gelooven, dat de binding van 1944 door God geboden was ben ik bereid.

Intusschen neemt dr R. het aanbod niet aan. Van iemand anders uit zijn kring hoorde ik evenmin iets.

Nu behoeft prof. R. niet te vragen: zou K. S. er soms „niet al te veel zin" in hebben? Wel, ik heb er niet den minsten zin in; want het is erient vervelend en al dat gepluis maakt mijn eigen lezers voor een deel maar kwaad. Maar ik heb wel meer dingen uitgeplozen, waarvan ik geen zin had. Polman, Hoek, Ridderbos, F. L. Bos, B. A. Bos. Wat helpt het? Men gaat nergens op in — doch komt alleen met wat nieuws: ja maar, daar heb je nog een paar citaatjes. Nu herhaal ik: geef mij de stukken, die u zelf van belang acht als bewijs, dat de binding noodzakelijk was (hetgeen hier natuurlijk meteen beteekent: dat Ursinus wel in overeenstemming is met de bindend verklaarde formule van 1905—'44), en ik zal op conditie van overneming antwoorden. Ik heb de stukken van ds Bouwmeester gehad, maar niet meer onder mijn bereik. En insinueer niet, dat ik dit aanbod uit zwakheid doe, want wie zoo iets als ik beloofde openlijk toezegt, dien kan men onmiddellijk aan de kaak stellen, als hij gebluft heeft. Waarom grijpen de heeren de kans niet? Als 't helpen kan, ben ik bereid. Maar 't helpt alleen, als de uitwerpers hun mede-uitwerpers laten meeleven door overneming van de te schrijven korte stukjes. Ook ik zal wat ze mij toezenden als h.i. bewijskrachtig, overnemen. Om heelemaal tot het minimum te gaan: mijn tweetal mag een één-tal worden. Als hetzij prof. Ridderbos, hetzij ds Bouwmeester op den voorslag ingaat, is 't ook in orde.

En laat dat gezeur over „praten" in tegenstelling met schrijven ophouden. Wie niet schrijven wil, „versterkt de bij ons zondige menschen aanwezige neiging om gelijk te willen hebben" — laten we eens prof. Ridderbos' woorden overnemen. Prof. R. is overtuigd, zegt hij. Ik ben het ook. Hij blijft bij zijn meening. Ik ook. Nu zegt hij: we moeten elkaar toch overtuigen, door praten? Waarom? Hij is toch overtuigd? Had dan mijn aanbod van nog eens elkaar overtuigen in mijn brief van 13 Dec. 1943 aanvaard! Maar toen heette het in synodestukken: we weten genoeg. En toen ik zei: niet waar, zeiden de heeren tot de kerken: we weten van K. S.' meening genoeg.

Doe nu niet, alsof dat niet gebeurd is. Het is „niet mooi meer" — altijd de mooie rol te willen spelen ten koste van anderen. Ik heb aangeboden (13 Dec. 1943): binding opschorten, eerst nog op de dingen ingaan. De heeren weigerden. En gingen toen met stokken slaan. Willen ze nog eens „elkaar overtuigen"? Laat ze dan zeggen: Wij nemen onze besluiten na den brief van K. S. d.d. 13 Dec. '43 terug. K. S. wou „overtuigen", maar wij hebben het doodeenvoudig geweigerd. Doe niet zoo theatraal. Doe niet zoo „mooi". Doe zaken.

K. S.